

U zatvorskom sustavu lani boravilo gotovo 17 tisuća osoba lišenih slobode

Imigranti u Hrvatskoj – adaptacija ili integracija (/kategorija/imigranti-u-hrvatskoj-adaptacija-ili-integracija/277/)

Imigranti u Hrvatskoj – adaptacija ili integracija

Goran Gazdek 17.08.2025.

(/ieNews/slike/n_40566.jpg)

Migracije su jedno od ključnih obilježja suvremenog svijeta. Hrvatska, iako tradicionalno zemlja iseljavanja, posljednjih desetljeća postaje i zemlja useljavanja. Demografski podaci pokazuju da se od ulaska u Europsku uniju 2013. godine iz Hrvatske iselilo više od 400 tisuća ljudi, uglavnom mladih i radno sposobnih. Međutim, posljednjih godina zemlja bilježi značajan priljev radnika iz inozemstva – od susjednih zemalja, ponajviše iz Bosne i Hercegovine, Srbije i Kosova do dalekih afričkih ili azijskih država poput Nepala, Indije i Filipina. Prema popisu 2021., Hrvatska ima 3,87 milijuna stanovnika (–9,6% u odnosu na 2011.), što pojašnjava oslanjanje na useljavanje za održanje tržišta rada.

Istodobno, država snažno izdaje dozvole za boravak i rad. Prema podacima Ministarstava unutarnjih poslova u 2024. izdano je 206.529 dozvola (novo zapošljavanje 132.208; produljenja 56.898; sezonski 17.423). Po sektorima prednjače građevinarstvo (75.071) te turizam i ugostiteljstvo (56.228). Najzastupljenije državljanstvo je BiH (38.100), Nepal (35.635), Srbija (27.988), Indija (20.502) i Filipini (14.680). Za prvih sedam mjeseci 2025. izdano je

115.023 dozvola (novo 60.761; produljenja 37.673; sezonski 16.589). Turizam i ugostiteljstvo (41.465) te građevinarstvo (32.833) ostaju glavni *uvoznici* radne snage. Po državljanstvima: BiH (21.444), Nepal (21.289), Srbija (18.275).

Ovi novi stanovnici donose drugačije jezike, običaje i vjerske prakse. Hrvatska se tako našla u situaciji da, uslijed manjka radne snage, mora oblikovati jasnu politiku prema imigrantima. Pitanje koje se otvara jest: hoće li država i društvo inzistirati na adaptaciji ili integraciji stranih radnika i njihovih obitelji?

ADAPTACIJA: KRATKOROČNA KORIST ILI DUGOROČNA IZOLACIJA

Pod adaptacijom se podrazumijeva sposobnost imigranata da se uklope u postojeće društvene obrasce, često površno i privremeno. Model adaptacije počiva na minimalnim zahtjevima: poštivanje zakona i lokalnih običaja, osnovna komunikacija na hrvatskom jeziku te prilagodba radnom okruženju, ali bez dubljeg osjećaja pripadnosti zajednici. Takav pristup zadovoljava poslodavce jer radna snaga može nesmetano funkcionirati, ali u praksi dovodi do stvaranja paralelnih zajednica. Radnici žive u zajedničkim smještajima, rijetko sudjeluju u javnom životu, a njihova djeca (ako ih imaju) često ostaju izvan obrazovnog sustava zemlje domaćina. U političkom smislu, adaptacija je *najjeftiniji* oblik useljeničke politike jer ne zahtijeva dodatne društvene resurse. No, dugoročno ona stvara rizik od socijalne fragmentacije i *getoizacije*, što se u nekim zapadnoeuropskim državama pokazalo kao ozbiljan izazov za sigurnost i društvenu koheziju. Adaptacija često vodi do zatvorenih zajednica u kojima se ljudi drže vlastite kulture, a društvo ih promatra kroz prizmu *drugosti*. U hrvatskom kontekstu, to se često vidi kod radnika iz Azije – oni žive i rade zajedno, u svojim krugovima, a kontakt s lokalnim stanovništvom ostaje ograničen. Poslodavcima je dovoljno da su pouzdani i marljivi, a društvo ih doživljava kao privremene goste, a ne potencijalne sugrađane.

INTEGRACIJA: ULAGANJE U ZAJEDNIČKU BUDIĆNOST

Za razliku od adaptacije, integracija zahtijeva dublje uklapanje u društvo i zahtijeva proaktivne mjere države i lokalnih zajednica. Ona nije jednostrani proces, već traži angažman i imigranata i društva domaćina što podrazumijeva jezične tečajeve za odrasle imigrante, prilagodbu obrazovnog sustava djeci imigranata, potporu zapošljavanju izvan usko fizičkih poslova i kulturnu i socijalnu inkluziju, kroz sport, civilno društvo i lokalne inicijative. Lokalna zajednica mora stvoriti uvjete da se oni osjećaju prihvaćeno i ravnopravno. Takva politika zahtijeva ulaganja, ali dugoročno pridonosi demografskoj obnovi i gospodarskom razvoju. Integrirani imigranti plaćaju poreze, osnivaju obitelji i poduzeća, te time postaju trajni dio društvene strukture. Primjeri integracije vide se u situacijama kada djeca imigranata pohađaju hrvatske škole, kada obitelji sudjeluju u kulturnim i sportskim aktivnostima te kada dolazi do međusobnog prožimanja tradicija – od kuhinje do praznika.

HRVATSKA IZMEĐU DVIJU STRATEGIJA

Trenutno Hrvatska nema jasno definiranu imigracijsku strategiju. Vlada je reagirala na nedostatak radne snage podizanjem kvota i pojednostavljenjem procedura zapošljavanja stranaca, no to su uglavnom administrativne mjere. Nedostaje sustavna vizija: treba li Hrvatska imigrante promatrati kao privremene radnike ili kao buduće građane?

Primjeri iz prakse pokazuju da se u sektoru građevinarstva i ugostiteljstva pretežito provodi adaptacija – radnici dolaze, odraduju posao i odlaze. No, u zdravstvenom sektoru ili u obrazovanju sve su češće situacije u kojima integracija postaje nužna, jer se radi o deficitarnim zanimanjima gdje je važno dugoročno zadržati stručnjake.

Ako Hrvatska želi spriječiti demografski slom i osigurati stabilan gospodarski rast, morat će otvoreno pristupiti pitanju integracije. A to znači razviti nacionalnu strategiju integracije s jasno definiranim ciljevima i financiranjem, poticati međukulturni dijalog i smanjivati predrasude kroz javne kampanje, jačati ulogu lokalne samouprave u prihvatu i uključivanju imigranata te osigurati pravnu zaštitu i jednak pristup tržištu rada za imigrante.

Hrvatska je stoljećima bila prostor susreta različitih kultura i naroda – od Mediterana do Balkana, od srednje Europe do Osmanskog Carstva. To nasljeđe moglo bi biti prednost i u današnjem vremenu: umjesto da se imigrante gura u poziciju pasivne adaptacije, postoji prilika za istinsku integraciju koja obogaćuje i njih i društvo u cjelini. Hrvatska, dakle, odlučuje o svojoj budućnosti: hoće li imigrante tretirati kao privremene radnike ili kao građane u nastajanju. Adaptacija može biti kratkoročno rješenje, ali integracija jedina osigurava dugoročnu stabilnost i razvoj društva.

***

U serijalu *Imigranti u Hrvatskoj – adaptacija ili integracija* pokušat ćemo odgovoriti na pitanja kako se strani radnici snalaze u novoj radnoj i životnoj sredini, kako uspostavljaju kontakt u okolinostima nepoznavanja jezika, kako na njih gleda lokalno stanovništvo možda opterećeno predrasudama i zatvorenošću i mogu li lokalne uprave i udruge civilnog društva doprinijeti lakšoj i bržoj integraciji kroz ispunjavanja njihovog slobodnog vremena čime bi se mogla izbjeći i getoizacija. U fokusu će biti mladi imigranti, mladići i djevojke i djeca koja svoj zavičaj napuštaju bez pratnje roditelja zbog prijetnji, smrti hranitelja, otmica, straha da će postati djeca-vojnici, prisilni brak, zlostavljanje ili trfficking, ilegalna trgovina ljudima.

* Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti.

